

Sahéli

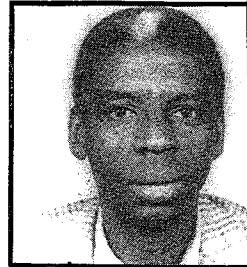
NI KO MA KE KO TE DON

A be fo ko ni ko ma ke ko te don wa ko te ke. Kabini sefawari jaasira feerew b'a la ka jini walasa ka nin ko ninu waleya a jema. Ko caman b'a la ka sigi senkan jemogow fe. Nka kuma folen t'a kelen ye. Geleya o geleya be jamana in kono a bee be soro jogo de la. Hadamadenw jogo n'u ka kewalew ni jetaa ce ka jan. An dun da yele ko tan an ko min b'an fe yan a te farafinna jamana si. An ko horonya ni danbe b'an fe yan. O ye tije ye. Nka segen mana juguya, danbe ni horonya be lagosi.

Fen kelen min te lagosi o ye baara ye. Baara de ye jogow bee la puman ye. Ale de be horonya sabati.

Sebennijekulu.

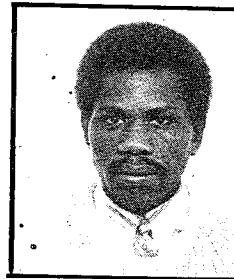
SAHELI YE SAN KELEN SORO SAHELI BAARAKELAW

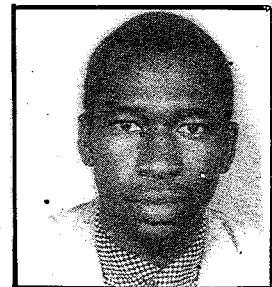
S.S. Tarawele

Job Tera

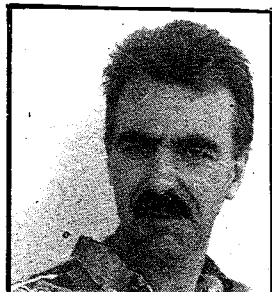
J. A. Kulibali

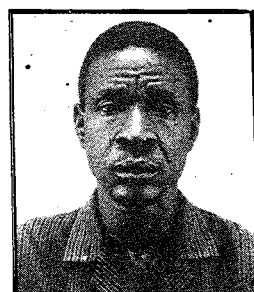
Alu Danbele

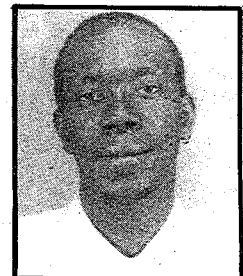
S. Ag Doho

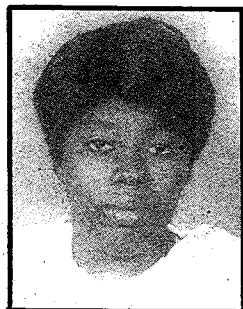
Teyo Hageman

B. Wulale

M. Konta

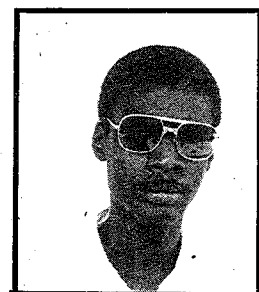
Mme. Tunkara

M. Kumare

Alifa Y. Jara

Sayidu Tarawele

Jemufangako

Tɔncamako ni Jemufangako jagaminen be dɔw kunkolo la. Fen fila ninnu bɛ sira kelen kan nka u danfaralen don. Tɔncamanko be jamana dɔw kɔnɔ nka jemufangako sabatilen te yen. Mɔgɔ minnu be taama jamanaw ni jɔgɔn cɛ, olu be se ka dɔ fɔ a ko la dɔɔni. Tɔncamanko be an dafe jamanaw bɛe la. N'ka jemufangako y'a dama kɔ ye o jamana ninnu dɔw kɔnɔ.

Anw fe yan, a fila bɛe be yan. Tɔn caman be yan. Jemufangako be pini ka sira sɔrɔ.

Dɔw kumankan ye ko kele min kera Marisikalo la san 1991 kɔnɔ, k'o kele ma fen jɛ.

O te tije ye. Ni min ko hami bɛe ma se ka dilan fɔlɔ, o be jɛ. Nka Kele in ma fen jɛ, minnu b'o kuma fɔ, o jɛ dɔnnen don. Kele in ye fen

jɛ. Hali a ka dan kuma min ka di i ye, i b'a fɔ k'a sɔrɔ fen m'i sɔrɔ, o ye fenba ye. I b'i hami fɔ bi, fosi te ke i la. Min ka di i ye, i be se k'o ke n'a sɔrɔla o keli te don mɔgɔ were gasi la. Jemufanga kɔrɔ ye ko tilennyenya. N'i be fen o fen ke i hakili to ko sariya b'i kerefe. N'i ma sariya tije i ka koketaw kɔnɔ. mɔgɔ si te kiri bɔ i la.

Mɔgɔw hami tun ye fen minnu ye, olu bɛe ma se ka sira sɔrɔ fɔlɔ. A dɔw sumayara hali dɔɔni te. N'ka ji be don ko la dɔɔnin-dɔɔnin.

O temennen kɔ, bɛe n'i kuntilenna don de ! Minnu b'a fɔ ko fɔlɔ ka fisa sisan ye, olu fanfela y'o ye. "N'i ya men ko nin fanga in man di, e benke juman de t'a ko kunna".

Fɔlɔ ta tun ka di minnu na, wajibi don olu ma, u ka nimisa

dibara cilen nofe.

Minnu tɔjɔna, k'u ni dije fen bɛe damakejɛ, olu de wasara tile kura in bɔlen. U ni jɔgɔn cɛ mana geleya cogo o cogɔ, wajibi don u ma u k'u ferun jɔgɔn na jemufangako sabatili la. "Ni kogo perenna jɛbere be donyɔrɔ sɔrɔ a la".

Ni mɔgɔw sigira k'u ka jamana kunko kumaw fɔ, a be jɛ cogo min na, bɛe k'i ka hakili jira, wajibi ye wɔyɔ ye sabu bɛe y'a don k'i no tena mine i dalakuma nofe.

Jemufanga diya dɔ y'o yɔrɔ ye.

Mɔgɔ minnu be jemufanga sinsinni fe, olu ka hami ye ben ye. jeni sira kan. Anw minnu donna kurun kelen kɔnɔ k'an ke ba filennin falen kan, a' bɛe hami ka kan ka ke: "Ala m'an jumian sera bako".

Berehima Wulale

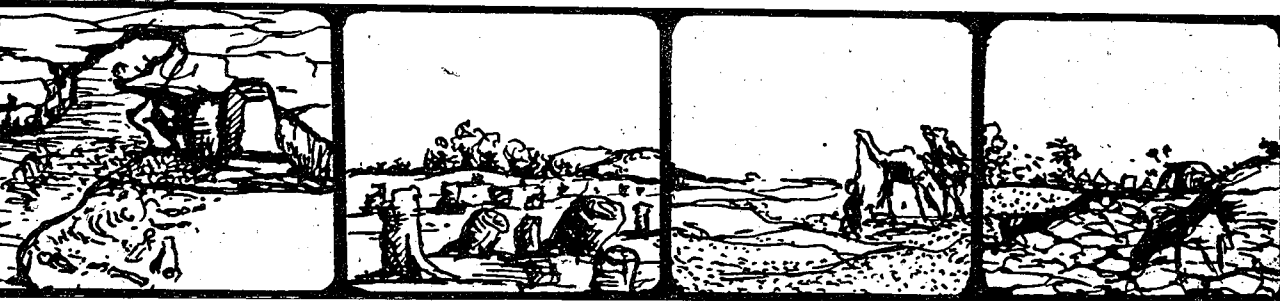
Dɔnnin dɔn goman

Deme suguya ka ca. Hadamaden mana sɔrɔ ke cogo o cogo o t'a bali ka deme jini mɔgɔwere fe wala fanwere fe. O be cogo min, jamanaw fana be ten. O siratige la, dije seleke naani jamanaw tɔgɔla banki sigira sen kan ka pesin yiriwali ma. N'i ko banki, i ko juru. Juru caman tara Mali fe banki in na ka baara kologirinw ke jamanadenw tɔgɔ la. Walasa o juruw ka sara, banki in ni FMI n'o ye dije seleke naani jamana jekuluw ka nafoloko cakeda dɔ ye, olu ye feere damado tige Mali ni farafinna jamana caman kɔnɔ. Ni juru ninnu tena to sarabali ye, a na ke segen kɔni ye anw bolo. O de nalen be ni baarasɔrɔbaliya ye jamana kɔnɔ. Hali minnu be baara la, a jinina o dɔw ka bila walasa sarawari ka dɔgɔya. Ni saraw dɔgɔyara, dɔ be sara juruw la. Jama dun be ka caya. O n'a taa bɛe dɔgɔtɔrɔw be bɔlɔn fe, u te baara sɔrɔ ka ke. Ni jama cayara, banabaatow be caya. A fɔra ko ni jamana min kalanbaga ma keme sigila, mɔgɔ 50 bɔ, ko a ka gelen o jamana ka bɔ nɔgɔ la. Lakɔlikaramɔgɔw dun te tala baara la bilen. A ma ke dɔnnin dɔn goman ye sa wa. Deme kapi de. Nka deme dɔ be yen o be hadamaden danbe bɔ i la. Hali sefawari jaasilen, o fana ye feere tigelen dɔ ye walasa juruw ka se ka sara. A gununui u kuma be senna ko dɔ bɛna bɔ sefawari barika la tun. Nka Faransi minisiri dɔ ko an k'an hakililatige k'o tena ki. Hali n'o ye tije ye, fen kelen be yen, Alasani Watara n'o ye FMI jemɔgɔ dankan ye, ale da sera o ma. A ko fenw bɛna ke minnu ka jugun ni dɔ bali ye sefawari barika la. A ko o fura te foyi ye baara ko. Fo an ka baara ke k'an wasa don an ka fen dilannenw na ka se k'a dɔw sinsin jamana werew la.

Job Tera

LAMINI

Sigida labenni baaraw kunkan tonsigi

Taratadon, nowanburukalo tile 29 san 1994, sigiyoro labenni baarada AT/D2 min be Segu, o ye lajeba sigi sen kan tonsigiso kono min togo dalen be Gabiriyeli Sise la Segu. laje in jemogoya tun be Segu mara jemogo ka korosigi bolo min ka baara ye yiriwali sinsinni ye. Mogo minnu tun be kene kan, o tun ye sigiyoro labenni baarada ni sigida minnu bolo be jagon bolo, olu ka cidenw ye. Demejekuluw ni tonw ka cidenw, ka bo jamana fan caman fe, olu tun be yen. Sigiyoro labenni baarada mogo faamuyalenw fana tun be kene in kan.

Baara in daminena ni Cen Marakala ye. O ye Marakala lamini dugu do ye nka sigiyoro labenni kuntilenna na. a be Jooron fe. Cen

dugu do ye nka sigiyoro labenni kuntilenna na, a be Jooron fe. Cen Marakalakaw togo la, Bakari Tarawele ye kuma ta. A ye ja duuru jira jama la u ka dugu sigida labencogo kan. Ja folo tun be dugu tariki kan. Filanan tun ye dugu sigida dugukolo yecogo ye. Sabanan tun be dugu sigida dugukolo tilacogo jefo.

Ja naaninan tun be Cen Marakala ni dugu werew ni jagon ce siraw jira. Min ye ja duuranan ye ale tun ye baara jateminenenw bilali jagon je k'a sababu ke u geleya n'u nafa ye. Bakari Tarawele ye ja ninu bee kelenkelen jefo jama ye. A tilalen, jininkaliw sorola ka ke. Jaabi min sebekoro kera, o ye jininkali min kera tariku ni dugukolo tilacogo kan. Ja ninu ye faamuyali di mogow ma u yere cogoya kan sigida

ninnu na. A kera sababu ye denmisennamogow k'a don furusira b'u ni dugu min ni min ce. Hali k'a soro o wale in tun be senna, caman ka jate tun te yelen a kan. Baara in senfe dow sera k'a don jiri min ni min ka kan ka lakana.

Mogo dow ye sigida labenni baarada kuntigiba jininka n'a sorola, duguw be yen minnu ye baara in kanuk'a sorohali u sent'a la folo. A ka jaabi kera k'o duguw ka ca. Ko dugu caman ye bataki ci olu ma o ko la. A ko a y'a jira o duguw la ko u ka mupu, ni Ala y'a ke nafolo were sorola, u hakili na to u la. Nka ko sanni o ce, u kana sigi k'u ta ke fileli ye. U ka surun dugu minnu na n'olu sen be baara in na. u ka to k'olu ka ketaw laie

dugu minnu na n'olu sen be baara in na, u ka to k'olu ka ketaw laje k'u ladege.

Jininkaliw kuncera ka ban waati min, jama tilala kulu saba ye

ka kulubaara damine. O bolenko yen, kuluw bee farala jagon kan k'u ka baaraw bee lajelen laje k'u ke benkan ye. O benkan file nin ye:

- Sigida labenni taabolo ka ni. Fen don min to ka kan ka lase, - sigida mogow sen ka kan ka don sigida kunkow la,

- kunnafoniw jensenni ka bila marawalanwalanni jebila baaraw kono.

- sinsin ka ke mogow lakanani kan ani keneyakow suguya bee do kan.

- dugukolokanfenu lakanani n'u baaracogo man kan ka ke bolokofefenu ye.

- sinsin ka ke sene ni baganmara kan.

- Bolobaara ka kan ka don da baganmara kan.

- Bolobaara ka kan ka don da la.

Berehima Wulale.

Fenjenama fagalanw

Nowanburu kalo temennen, farafinna ni eropu ani ameriki mogo faamuyalenbaw, fenjenama fagalanw baarakecogo la senefenu hukumu kono, olu ye jagonyeba ke Bamako ka farafinna jamanaw lasomi nin fen ninu tinenino kan. U ka jatemine y'a jira k'a fo ko farafinna jamana dow be yen, fura ninu cayara ka damateme lamini na.

Berinari Mayiga n'o ye P.V jemogon dangan ye, ale y'a jira k'a fo an fe Mali la, ko in tinenino ma damatemen folo k'a sababu ke P.V ka jija ye baara kecogo la. Nka o bee n'a ta an k'a don ko sariya te jamana kono min be fenjenama fagalanw sannifeere dansigi. Mogo sugu bee kelen be a feerebagaw ye kasoro u te hali taafan don a ko la. Furu minnu konnen don ani minnu dagalen don, u te olu don ka bo jagon na. U te furaw mara cogo puman don. Ni kalan don sera ka di u ma, o n'a ko caman nogoya.

Faso ka sumansi lakolon baarada

Sumansi lakolon baarada sigira sen kan san 1991. Jamana s e n e k o j e m o g o s o b a baarabolofara do don. A ka baara nesinnen be sumansiko lahalaya ma Mali kono. O siratige la a ni baarada werew minnu ka baara nesinnen be seneko ma ani senekelajekuluw be je :

- ka sumansi lakolonni baaraw bolobali sigi senkan, k'a jatemine ani k'a kolosi.

- ka sumansi lakolonni baaraw bee lajelen laben k'u boloda.

- Ka baarake jemogow ni

baarakeminenw ani baarake feere jonjonw lase sumansi lakolonnen laben yorow kelenkelen ma.

- Ka deme don sumansiko lakolidenw ni senekelaw degeli la sumansi tomonen sorocogo n'u faracogo jagon kan ani u maracogo puman n'u jensenni.

- ka sumansi bilankorow mara ka je ?

- Nin bee bolenko yen, faso ka sumansi lakolon baarada jolen be ni Jamana sumansiko jemogoyaba feerebaara ye. Ko minnu bee be latige o hukumu

kono, ale de be olu be kolosi.

Faso ka sumansi lakolon baarada bolofaraw file ninnu ye :

- jemogosoba. Ale sigilen be Segu.

- Bolofara 9 tila-tilanen be jamana senekeyorow ni jagon ce.

- O bolofara ninnu na, 7 de ye baara damine.

Bolofara ninnu file nin ye :

- . Same be Kayi mara la.

- Sanjikorosene be ke yen.

- . Samanko be Kulukoro mara la. Sanjikorosene be ke yen.

- . Dalabani be Sikaso mara la. Sanjikorosene be ke yen.

- . Npesoba be Sikaso mara la. Sanjikorosene be ke yen.

- . Molodo be Segu mara la. Malo be sene yen ni ji walankatalen ye.

- . Babugu be Segu mara la. Malo be sene yen ni ji walankatalen ye.

- Sanjikorosene fana be ke yen.

- . Moti. Malo be sene yen ni ji walankatalen ye.

- . Tumutu bolofara ma baara damine folo.

- . Gawo bolofara ma baara damine folo.

Faso ka sumansi lakolon baarada (Segu)

SEGE-KELELI

Sege tipenino ka bon farafinna tilebiyanfan forokononaw na kosebe. A be kaba ni keninge ni sapo tipe. Kanada kalansoba do pininikelaw ye deme soro ka bo pininike baarada do yoro ka feerew tige sege in keleli kama. U ka baara

senfe sifileli kera ni Mali npiyena do ye. A yera k'a fo ko npiyena in be se ka sege kele n'a turula foro kono danni kewaati yere la. Sumaya min be ke foro la o waati, o be npiyena deme ka wuli. Baara in sifilela salon cikela dow ka foro la an fe yan samanko.

Job Tera

Asaredi ni cike labenni jekuluw ka lajeba

Asaredi ye jekulu ye min naniya ye beeje fanga lakanani n'a sinsinni ye. A ni Kulukoro mara cike labenni jekuluw jera ka lajeba do laben. O laje be ke marisikalo la. A be tali ke cikelabenni jekuluw taabolo ni beeje fanganko kan. Laje in jogonaw bena ke jamana mara tow la.

Lajeba dakunw bolodali

A.1. Labenni geleyaw.

1. Sigidaw labenni jekuluw yamaruyaliko.

* u yamaruyali fanga fe.

* Sariyaw nogoyali.

* Jamana sariyaw ni sigida sariyaw ni jogonw cewa kow.

2. Cike labenni jekuluw suguyaw u n'i jogonw ce la kow.

* Cike labenni jekuluw suguya kelen-kelelaw jayoro.

* Baarako fadenya cike labenni jekuluw ni jogonw ce.

3. Cike labenni jekuluw taabolow latemencogo

* Cike labenni jekuluw sigili ani u ka birosigiw geleyaw.

* Tondenwka kotojogontala

* Labenni jekuluw jogonw sugandi cogo ni u segesegelicogo.

* Musow jayoro.

4. Labenni jekuluw ka kalanko ni degelikow sinsinni.

* Tondenw kalanni (kalanje ni sebenni na)

* Degeli ni kunnafoni dili labenni jekuluw ma jamana sariyaw kan ka jesi u n'u baarakejogonw ce sirataama ma.

* yere kolola nafasorsiraw sigili senkan ani a sinsinni.

* Kunnafoni dili cogoya werew sigili senkan (cikedugu arajo ni kunnafonisebenw fakanw na)

* Jekabaara ni hakili falen-falen labenni jekuluw were fe.

5. Cike labenni jekuluw ni

jekulu werew ni jogonw ce sirataama..

* Cike labenni jekuluw ni laadalako jogonw.

* Cike labenni jekuluw ni cekulu werew minnu b'u wasa don cike ko la (jekulu werew, cikela^w togola soba, jagokelaw togolasoba...)

* Cike labenni jekuluw ni kenyerere demedon jekuluw.

* Cike labenni jekuluw ni demedonbagaw.

* Cike labenni jekuluw ni jogonw sugandilenw..

A.2. Baarako geleyaw

.- Seneko feerew

* Feere kura sigili senkan ka jesi sefawari jaasili ma (senekafen jumen ka kan ka sinsin? A ka kan ka sinsin ni feere jumen ye?)

* Jekafu jamana kanw na ka jesi faso nafasorsira ni nafoloko gelew ma, ka fara bodaw ka, minnu be jamana bolo, ani kecogo minnu be se ka dabali; o n'u jogonaw...

2. Minen piniko

* Cike jekuluw ni magobatigiw ni jogonw ce sirataama.

* Sariya jogonw sigili senkan ani u matarafali ka jesi suman ladamunanw ni baarake minw soroli ma.

* Juruko labenka puman.

3. Baarakeminenw ladonkoko puman.

* Sigida nafamafenw soroli n'u lakanani

* baarake minen soroli

* Baara tilako puman baarakelaw ni jogonw ce.

A.3. Geleya minnu be tali ke soru fenw yelemanni na (ka ke fen werew ye) ani u marali la.

1. Cike jekuluw jayoro o baaraw la.

* Fadenya min be jekuluw ni kenyerere tigilamogow ni jogonw ce.

* Nafoloko baarake jogonya geleyaw.

2. Feere donniyaw labenni n'u jensenni.

* hakili falen-falenw cikelaw ni jogonw ce.

* Jamana werew feerew donniya soroli

A.4. Geleya minnu be tali ke sannifeere kogew na

1. Kunnafonidibolofara puman sigili senkan ka jesi songoko ni soru hake ma jesi sigili hukumu kono.

2. Jajogonya labenni sannifeere tigilamogow fe.

Feere tigtaw ka jesi sannifeere ma

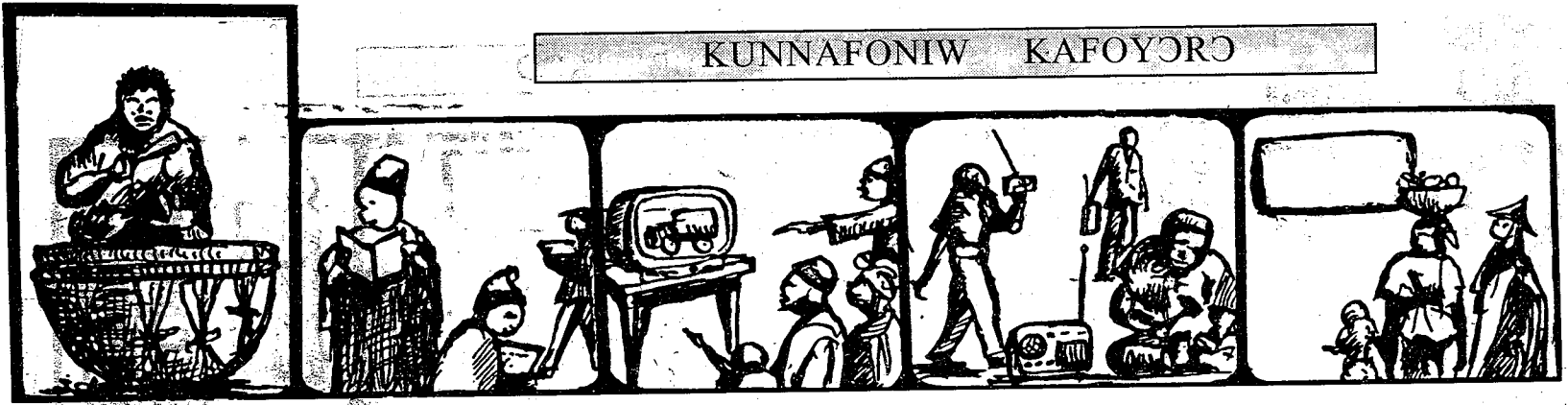
* Sariya labenni ka deme pini sariyasu wala jogowerew fe ka jesi sin fura soroli ma benbaliya la.

3. Sannifeere labenni

.hakili falen-falen cikelaw ni jogonw ce.

.Benkanseben kuntaala hakelama ni kuntaala jan labenni

.Sannifeere jepinini ko kan.

Ka bo Mali koronyanfan fe

Zanwuyekalo tile 17 nege kanpe 15 waati, Mali sorodasiw ye burudame murutilenw ka daga do mine. Daga in tun be Tin-Adema; a ni Kidali ce ye ba metere 400 ka digi kepeka kan. Daga in tun ye maa murutilen ninnu naga yere de ye, ka da a bonya n'a maramafen caya kan.

Nka o n'a ta bee an ka sorodasiw y'a filenkolon ci, ka maramafen caman mine, ka mobili caman tije.

Nin tun ye Mali sorodasi kuntigi ka kuma ye ka da jamanadenw tulo kan.

Halibi an dalen be an ka kanantigilamogowala.

Ɗosonbugu musow ye nosimansi soro

Zanwuyekalo tile 17; an ka jamana nema furumuso ye nosimansi ni Ɗosonbugu musow la. Ɗosimansi in kasabi be taa miliyon ani ko jagon na. A kera nisondiyaba ye Ɗosonbugukaw bolo.

An be min jini musow fe, u ka n'a to tile ka gan to la de.

K'a lasunogo ka waa bi naani ni fila bo a kun.

Zan mari Mongerima, n'a be wele ko Seyidu Danbele, Burukinaka don. A ye Sunogo fura ke bisiki la ka di a kerefemogo ma mobili kono, Fana ni Bamako ce. O kelen, a ye ce ka wari bo, min

kasabi be se fo ba bi naani ni fila (42,000) ma. Nka Doyila sandaramawye Seyidutogo in comi o y'a soro min ka wari sonyana, o ye min ke sunogo la a be lere 30 bo. Seyidu in jora a la, k'ale ye wari in ta.

Kokan malidenw ka banki

Maliden minnu sigilen be jamana ko kan, tunga la, olu b'a fe ka u togola waribon (banki) do jo Mali kono.

Serifu Abudarahaman Hayidara ka fo la (kokan Malidenw ka ton peresidan), banki kura in bena a jasin sojo ni sene yiriwali ma. Ale yere ye miliyon 7 ani baa 100 don banki in seben dow labenni dafe ka ban. Yaasa mogo caman sen be ye Banki kura in ka baarake nafolo kamali la, k'a ta keme 2 fo baa 100, min se be minnu. ye, olu b'o di. A jirala k'a fo, ko Banki in bena baara ke ni nafolo min ye, o bena bo kokan malidenw doron de fe, yeleke were ka dorome te na ye o la.

Donsen kura donna Konowari politikiko la

Kabini Konowari y'a yere ta san 1960, Fofoyi ka pariti (P.D.C.I), o de be fanga la. Bi peresidan ye Konan Bejo ye. Ale sigira fanga la cekorba fatulen ko.

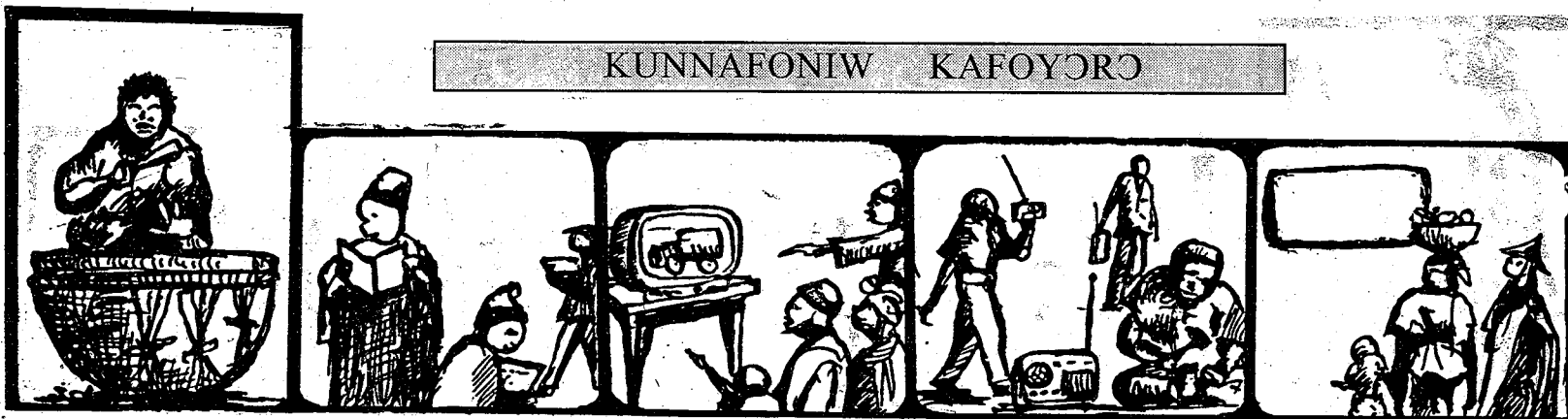
San 1995 in na, wote saba bena ke : peresidansigi, merisigi ani depitesigi wotew.

pariti do be yen ko (FPI) fadenya gelen be oni (P.D.C.I) ce, o jemogo ye Loran Bagibo ye. Kosan in na, (P.D.C.I) tonden dow ye u foori ka bo ton na, ka pariti kura dilan u yere ye. O togo (R.D.R). Dow ka fo la, o Pariti kura in ye Alasani Watara ka ko labennen ye, Fofoyi ka minisirijemogo koro. Nin bee b'a jira ko wote nata ninnu tena tulutige.

Goferenaman ye sariya kuraw ta ka jasin wote nata ninnu ma; - ko mogo te ke peresidan ye n'i fa n'i ba te Konowari wolodenmoden ye. A k'a soro fana, o tigi sigilen be jamana kono, san 5 ka kon wote je. A jirala fana ko fu sirila dunanw ka wote dan na Konowari. U te se ka wote pariti si ye bilen, i n'a fo a tun be ke cogo min na Fofoyi tile la.

Zimbabwe : sonfeerela comina.

Ce do minena Zimbabwe, min ka baara tun ye hadamaden son feereli ye. A tun be son ninnu da tile la k'u laja. A yere ka fo la, son ninnu de be ke jinetafo (nseben) ye. A tun b'u feere sefa wari waa keme ni mugan. Ce in minenen ka taa bogo jinenen kan, a ko ale tun be son ninnu sonya Harare n'o ye Zimbabwe faaba ye o dogotorsola. A ko k'a ni maa minnu tun be je la, n'o ye dogotorsola baarakela dow ye, olu y'u ce. Fanga y'a pangi ka alamani bin a kan, min be ben sefawari waa duuru ma.

Dugukolo yereyere kasara do kera Zapon

Zanwuyekalo tile 16 dugukolo yereyerela Zapon jamana kan. A kera dugu min na o togo ye Kobi. Dugukolo yereye re in ye kasaraba lase Zanponkaw ma, sabu so caman firila, kuranjuruw tigera, hadamaden min ni tor'a la o be taa mogo 6000 (ba woro) nagon na.

Uka fo la, a be san bi duuru (50) bo, nin nagon dugukolo yereyere ma ke Zapon jamana kan.

Iraki y'a ni bo Koweti ni kan sa!

Mogow hakili b'a la, Irakikaw tun binna Koweti jamana kan, ko yen ye olu ka jamana fan do ye. O kelen minke, dipe bee ye wulikajow ke, ka Koweti bo bolo la. Se kelen minke Sadamu Huseni n'a ka sorodasiw la, O.N.U ni Amerikenw ye gerente sigi Iraki da la. Pankurun te bo yoro were la ka se yen. Mogo te feere ke u ma, mogo te u bolofenw san. Mogo te u wele ko la, u kunko te mogo ka sira ye. O de kera geleyaw ye Irakikaw kan fo u seginna u ko, ka u bolo fila da u ko ka yafajini ke.

-Iraki ko, ko a da te maga bilendance ko kuma na ani Koweti ce tugunni.

- Iraki ko fana, ko a tun ye Koweti nafolo minnu wajibi mine, ko a bee bena lasegin.

Ameriki ni a teri jamanaw sigilen be ka Iraki laje ko u bena gerente juru yoba ni Iraki ye a ka folenw bo a sira fe

Fele wulila totow la

ye. Totow cayalen be yen ka se hake do ma, fo dugumogow ye kele wuli u kama. U ka ca cogo min na, u ka tineniw fana be ten. Suguw, magasanw, baarakeyoro, isiniw, fan bee ye toto ye. Hali tilegan dere-dere fe, u be ye nbedaw kan defile la fan bee. O dugu in faamaw n'a jagokelaw y'a jira ko fele ka wuli totow kama, k'u ban pewu. A jirala ka fo ko ni mogo min ye toto 1.000 faga, sogo kilo 200 be di o ma.

Alamisa don Okutoburu kalo tile 20 san 1994, Bamako gofereneri fana ye a jira, ko Bamako totow n'a pine cayara fo ka danteme. Gofereneri y'a jira ko ni mogo min ye toto kelen faga wali pine kelen, o ka kan ni dorome tan ye. Bi, da be totow ni pinew ye, sunogo te u ye.

Npogotigi san bi naani

Nin ye npogotigi san 40 do da kibaruya ye ka bo KORE jamana kan. A npogotigiya tun ma ta halibi. A tun selen be a taafebolo la haali. Don do la, a banana. Dogotoko keto k'a furake, a npogotigiya sogora. Muso in y'a ke baluwuba ye fo tiribinalitaga bora a la. Kiiritigelaw ye jo di a ma, ko sefa wari miliyon 3 ani baa 25 ka di a ma, k'a dusu da n'o ye (3.025.000).

O si m'a to npogotigi koroba in ni ka lafiya, bawo a tun ko ka nafolo folen in nagon 15 de di a ma.

Hadamaden dononkoro

Susi jamna kiritigeso do ye ce do pangi k'a bila san naani kaso la. Ce in tun be jeneyake syemusow de fe. A be pangi tuma min, o y'a soro a jera syemuso 60 fe ani misimuso damado. Nka n'a jera sye o sye fe o be sa. Kamalen in yere si be taa san 31 na.

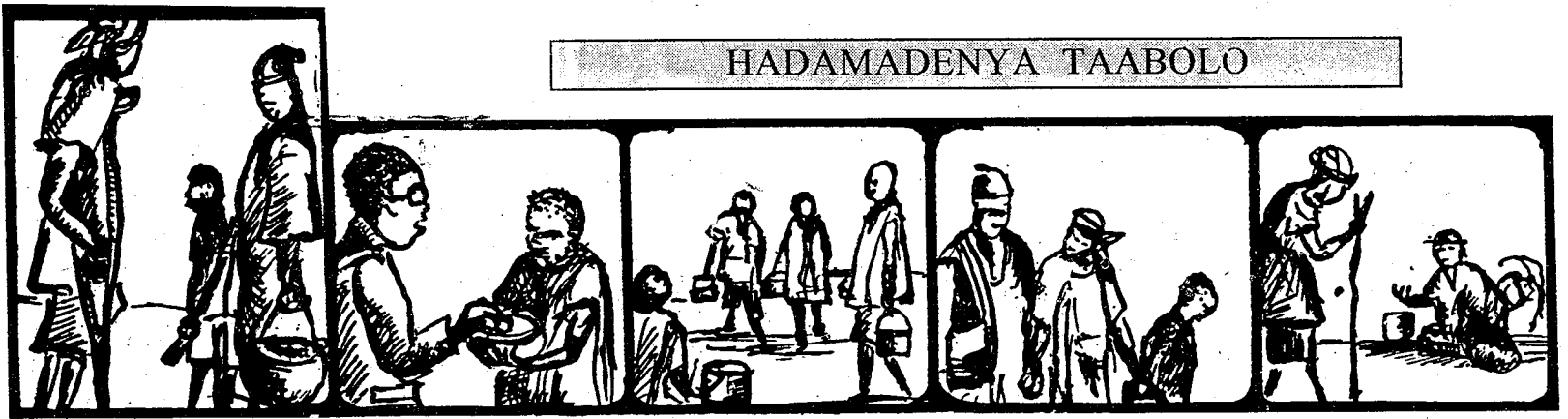
Dipe kabakow ka ca dere!

Gabon ye dunanw gen

A be kalo damado bo bi, Gabon goferenaman ye sariya sigi senkan k'a bena dunanw bee gen ka bo a ka jamana kan. Dunan minnu be Gabon n'u ka sebenw ma dafa wala n'u donna jamana konso kasoro u ma yamaruya, olu de ko don. Goferenama ye nin sariya ta ka d'a kan baarasorobaliya ni binkanni b'a la ka caya jamana konso. Sariya min tun sigira ko dunanw man kan ka temen 10 % kan, o sariya tinena sabu dunanw ka ca 10% ye bi. A pinina u fe, minnu ka sebenw ma dafa u ka feerew tige k'u laben sanni Zanwuyekalo tile 31 ce. Ni min ma o ke, o be gen. A hukumu konso, maliden 15000 genna Gabon. U y'u ke batow konso k'u labo. Dow sera kotonu, Dahome jamana kan. Yen goferenamana ma son ka jo n'u laseli baaraw ye Mali konso. Minnu sera Abijan, yen faamaw ye feerew tige k'u lase Mali ni Konowari dance la. Mali lasigiden min be Gabon o y'a seko bee ke walasa an ka jamanadenw kana geleyaba soro nin ko in senfe.

J.A. KULUBALI
Mahamadu KONTA
Job TERA

BUNAHAMADEN BE KA SIRAN A CAYAKO JUGU JE

Setanburukalo la, tonsigiba do kera Misirajamana kan, min ye jateminε ke hadamaden cayacogo ni yiriwali kecogo kan. Jamana 180 ni ko ka cidenw tun be kene kan. Tonsigilaw da sera konotije lahalaya ma, bange janyali jagon na, ani ce-ni-musoya kiisaw.

A jirala k'a fo, ko hadamaden hake ye miliyari 5 ani miliyon 63 ye. Kongo ni minogo, segenbaatoya ni banajuguw, ani geriw be dipe fan bee bi. Balawu ni kasara caya fe, hadamaden desera a yere koru. Tonsigiba in kun tun ye ka jateminε ke, min b'a to mogow kana caya ka dantemen k'a soru u dahirime n'u ka musaka gelenw se t'u ye. Silamew ni keretijenw ma son o kuma in ma. Olu y'a jira ni fanga ye, ko dabali si man kan ka tige, min be ke sababu ye ka denwolo bali. Diine sira kan, mogo dahirime te mogo bolo, a be Ala de bolo. Keretijenw ni silamew jera ka konotijen kon, ani kapoti ni pililiw. o fen minnu be mogo bali ka den soru.

Uk'o fen ninnu lakolokololi de be k'a to ni jeneya jensenna

bi dipe konu, fo k'a dantemen.

Tonsigiba in kuncera k'a soru ben ma ke foyi kan, ni konotijen ko kelen te. Bee jera ka o kon, k'o te ko benta ye.

Ni ko tora nin cogo la, san damado, hadamadenw bena ke miliyari 10 ye, 80 % be soru segenbaato jamanaw kan.

Butorosi Gali, O.N.U. nemogoba ye kuma ta, k'o bee n'a ta, ko in ka laje ji nemayolen na. A ko, ko k'a fo Ala be na ni ko dow ye, minw b'a to do be bo hadamaden hake la, i n'a fo

(kelew, banajugubaw, ni kasarabaw) k'o ye jateminε fu ye, mogo man kan ka min yere miiiri, kuma te ka ijigi da a kan.

Hadamaden ka kan ka kele ni tipeni ni kolankolonkew dabila, k'a nesin soru yiriwali doron de ma, ani Alakosuma. O mana ke, hadamadenya be kisi, ni Ala ka hine ye. An k'a don k'a fo ko mogo miliyon 97 de be fara san o san hadamaden hake kan.

O be i n'a fo sekondi o sekondi den 3 be wolo.

Mahamadu Konta

Dondo bena se, kelebaw fanga walima soru cogoya ani faabaw walima sow yeko numan tena ke jamanabaw taamasiyen ye bilen.

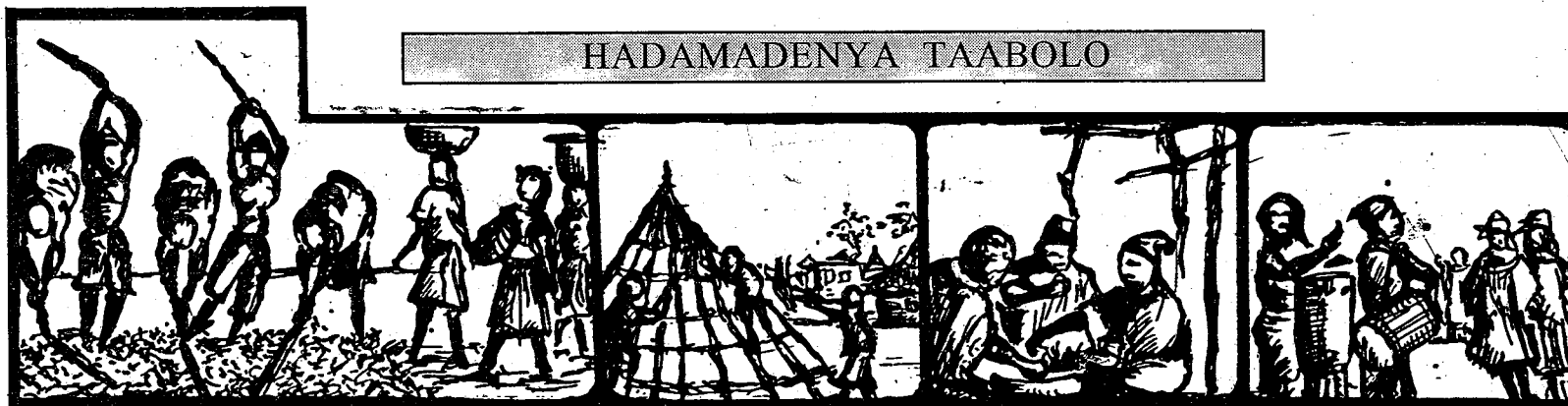
O don mana se, yiriwa taamasiyen na don jamanadenw yecogo la : kenya sira, dumuniko ni kalan ani baarakesara numan soru; jamanadenw sendonni kow latigeli la min b'a to u b'u ka dipelatige kow jenabo u yerema ; horonya sabatili hadamadenya ni politikiko sira la ; deme donni desebaato ma ani denmisenw ladamuni ko numan hakili ni farikolo ta fanfe.

“ Jamanaw ka jeta” ye dipe seleke naani ka denmisenw lakanani tonba ka kunnafoniseben ye min be bo sipe kelen san konu. Ale be kunnafoni kerenkerennenw di ka hadamadenw deme walasa nin don ka se.

An ye nin bo “Jamanaw ka jeta” kunnafoni seben konu.

Kita aladeli taama.

Kita dan te tiga ni Kitakuru ye. Egilizi katoliki ka yoro barikama do fana don. O la sa Saheli wulila ka taa masala labe Zan Bosko Sisoko (Jean Bosco) Fe Kita.

Mali paruwasi folo ye Kita ye. A sigira senkan Nowanburukalo tile 20 san 1888. Sanni o ce, kabini san 1800 waatiw, mon perew y'a pini ka don Mali kono, Kayi fe ni Senegali kepekabolo ye.

Mogo folo minnu bora Senegali ka na Kita paruwasi jo, olu tun ye nazara pere naani ni fireri ce fila ani farafin damado ye. U ka pemogo tun ye peri Ciye ye. U sigira Kita Makanjanbugu. Awirilikalo tile 1 san 1895, u ka mogo dow taara Segu. O san kelen in Mekalo tile 21, dow fana taara Tumutu. San 1901, u tilala kura ye tun.

Farafin perew nana nanzaraw no na.

Keretije katoliki mogow fe, Mari (Mariyama) te ala ye nka a ni batoli ka kan k'a sababu ke ani Yesu Krista ka surun pogon na. A be fo Yesu de ma ko Isa. Ale ye Mari den ye. O de koson katolikiw fe, Mari ni batoli ka kan. Mari ja dilanan bogo la Kita. Mali ewekiw de y'o latige. A dilanbogo bora Kita bankasi ko la. A baaraw bee fana kera Kita.

Kita paruwasi ka koro Mali yoro tow ta ye, o de y'a to ewekiw y'a naniya ko yen ka ke katoliki diine barikamayoro do ye. San o san, Mali keretiyenw be pogon laje yen ka ala deli. O aladeli taama in be ke san o san paki seli kari sabanan Mariyakulu la Mari sen koro. A taama folo kera san 1963. San o san Diyosezi kelen be dakun do laben taama in hukumu kono keretiyenya sira kan. Salon ta labenna Segu diyosezi fe. O dakun tun ye nin ye. "Alabato keretiyen duw kono".

Ninan ta dakun be Bamako diyoseziba bolo. Dakun min sugandira o ye: "Mari, Yesu ba ani egilizi ba". Mali yere ye diyosezi 5 ye: Kayi, Sikaso, Segu, San. Wooronan ye Bamako diyoseziba ye. Kayi diyosezi ye paruwasi 5 ye. Kita mison katolikiw be se 250 ma. Mali jamana katoliki minnu ye batemu ji soro, olu be se mogo 200.000 ma.

San 1988 Mali Egilizi katoliki y'a ka san 100 seli ke. Papu Zan Poli Filanan (Jean Paul II) nana an ka jamana na san 1990. Ninan Kita aladeli taama kera nowanburukalo tile 20 ka ben Mali paruwasi folo dilali sankunben 106 nan ma. O se fe katoliki diine mogoba do n'o ye Kardinali Bernarden Ganten ye, ale nana Mali la Papu togo la ka na Aladeli taama in ke Mali keretiyenw fe.

O senfen Kita sankituweri kura dayelela k'a saniya. A biriki folo dara awirilikalo la, san 1991. Mogo 3.000 pogon be kun a kono.

Alu Danbele

Mari

Zan Bosiko
kamisogo
laadira

A duurulen
don dow fe ko
mari y'a yere jira
Kita, ko de y'a to

yen kera aladeli yoro ye. Zan Bosiko Sisoko y'a jira ko egilisi b'a farati o ko nasuguw la. Ko hiji be ke Kita ka d'a kan Mali paruwasi folo dilanna yen o la a y'a togoma Zan Bosiko Kamisogo kofa k'o yelemana, ko nka min y'o soro, halisa egilizi m'o mine n'a bolo fila ye.

Zan Bosiko Kamisogo ye lakoli direkiteri ye sisan Kita mison na. A yere ka lakoli la ale kera falato ye kab'a fitinin. Walasa k'o miirila kele ale y'i pesin dulomin ma ko fo dulo tun y'a ka hadamadenya don bogo la kaban.

Zuwenkalo tile 13 san 1986, ale boto a ka foro la a taara mariyakulu la ka muso in dilannen file n'o ye mari ye ka teme. O don su mankan do y'ale n'a n'a muso kunu ka bo sunogo la. A damine, olu siranna. Mankan in tun ye Mari n'a taamanogonw ye. U y'ale jajo k'a f'a ye k'a ka dulomin dabila k'a pesin a ka denbaya ma, ko jigi were t'a la. A don duguje u y'u yere jira ale la tugun k'ale bila sira fo egilizi kono ni laadilikanw ye. A don ale kewalew ma dogo mogosi la egilizi la.

Mogow ka lakale la k'a ta o don na ka n'a bila an be yoro min na dulo be yoro o yoro Zan Bosiko Kamisogo te jo yen sanko ka sigi.

Alu Danbele.

Ko ka jɛsin ke musow folo ma

Alamisadon, setanburukalo tile 29, minisiri min be keneyako ni mogo si layelennenw kunna, n'o ye Modibo Sidibe ye, o ni musojekulu dow ye jɔgon kumajogonya.

Muso caman tun be laje in na, minnu bora Bamako ani jamana mara werew la. Laje in tun be min kan, o ye ko ka jekawuli ka jɛsin keneya ma.

Minisiri Modibo y'a jira ko kabini san 1993 kalo saba laban na, ale ka minisiriso ye baaraboloda ke ka jɛsin keneyako ma. O baara in te dowere ye ka mogow kunnafoni, bee be se ka wuli k'i jo cogo min, walasa ka keneya sabati jamana kono.

Baara in man kan ka to dogotorow doronw ma, bee de ka kan k'i cesiri kosebe.

Baara caman kera walasa denmisenni saya be se ka nogoya cogo min, nka o bee la n'i ye denw jo 10 ye, minnu te san 1 bo, i b'a soro 1 be sa, wa n'i ye denw ta 5 ye, minnu te san 5 bo, i b'a soro 1 be sa. N'i ye denw jo 20 ye, minnu wolotuma te temen tile damado kan, i b'a soro kelen be sa, k'o sabu ke balokojuguya ye. N'i ye muso konoma 100 ta, i be t'a soro kelen be to musokele la.

Minisiri y'a jira fana, ko an be don min na bi bana caman be musow ni denw mine, i n'a fo

sumaya, konobolibanaw ani sosogolibana werew ka fara sida kan. Minisiri y'a jira ko ni Ala sonna ale ka baarada ni goferenaman b'u jija walasa ka nin bana jugu ninu kele.

A y'a jira ko Mali donna baarajekulu min sigira senkan Senegali san 1992 la. O jekulu in ka baara jɛsinnen don denmisenw lakanani ni keneya sabatili baara werew ma sanni san 1995 ce.

O baara ninu na, jɔninsa kumbenni boloci be yen, Janɔji keleli ani bana caman were.

Kumajogonya in senfe, musow da sera geleya caman ma, ninu be soro u ka sigidaw la keneyako fanfe. U da sera furaw songo geleya ma, ani bolociw geleya.

Min ye furaw ye, u y'a jira k'a fo u songow ka gele ; da sera keneya sabatibagaw ka tigesonya ma ; o te dowere ye, hali ni fura be yen, min ka kan ka ke fu, u b'a fo ko ka wari sara o la ; wa n'i ma son u ta ma, sege te k'i la.

Musow y'a jira ko ka dogotorosow caya sigidaw la, ka maa laadiriw bila u baaraw la.

Da sera sida ni musoninsigi ma. Min ye musonnisigi ye, dow y'a jira ko k'o dabila ka da a kunkow kan.

Min ye sida ye, a jirala ko furujogonw k'u bilen.

Musow y'a jira fana ko

hakili ka kan ka to npogotigi denbatigiw ni muso kelennabilaw la.

"Keneya te se ka sabati sigida la fo furaw songo ni hadamaden ka soro ka jɔgon ta; fo keneya sabatibagaw (dogotorow) ka jogojuguya dabila".

J. A Kulibali

"OMAFES-ADAC-CFDM" Prorogaramu "PDDM"

Denmisennin ka jɔsariyaw gansili.

1 - Jɔsariya fen o fen be nin seben in kono, denmisennin ka kan ka wasa soro o la.

Denmisenninw bee ka kan ni jɔsariya ninu ye n'a ma ke wolomali ye siya, ce ni musoya, wolo cogoya kan, diine, politiki hakilina n'o sinaw, bokolo, soro, bange sira fe, walima fen o fen n'a jɛsinnen don denmisennin yere ma, walima a ka du ma.

2 - Denmisennin nin lakanani ka kan kerekerekenya la ; nogoyaw ka kan ka k'a ye sariya yoro ani cogoya werew la, walasa a ka se ka yiriwa kopuman farikolo la, hakili la, jogo la, miriya la, hadamadenya la horonya ni danbe kadara kono. Sariya minnu bena ta o siratige la, sinsin ka kan ka ke kosebe denmisennin ka nafa lakika kan.

Modibo KEYITA

Kanku Musa ka Mankan taga

Abubakari filanan tun ye Manden Mansa do ye. Ale de jennena fanga ko, k'a di Kanku Musa ma, ka taa kogoji dan pinini na. A Ko a te segin Manden, fo n'a ye a je da geji dan kan. Kogoji ye Abubakari filanan n'a nofemogo caman dun. Minw kisira u la, olu ma se ka segin Manden tuguni.

Kanku Musa ye fanga ta k'a soro a ye denmisen ye, san 1307, dow ko 1312. A ye san 25 ke fanga la.

Manden kono, mogo ma togo soro ka temen Sunjata kan, aka Manden kakan, mogo si ma togo soro ka temen Kanku Musa kan; o sababu bora a ka hijitaa la, san 1324.

Kanku Musa ka hijitaa jigon ma deli ka ke. Mansa wulila ni mogo ba 60 ye k'a kaanda Mankan kan, ani jigome keme doninen sanumugu la.

Jani (Manden faaba) ni walata ce ye kilometere 1500 ye. O filance nogoyara taamadenw ma, ka bo walala, sahilikungo donda, ka taa Misira, o kera geleya sugaya bee ye. Binkannikelaw y'u ta ke Mansa n'a ka jamakulu la ka dese. Sahara fantan bantan kono

Mansa muso ko k'a b'a fe k'a ko baji la; o yoro bee la dinge belebele jamanjan senna, ka fara misenmanninw ke a kono, ka tulu jeni a kono, Inari Konte n'a ka jonmusow y'u ko, k'u bunsan u sago la. A sera yoro do la, taamadenw segenna, k'u degu, fo k'a dantemen. O tuma de la, Sahilikungo wulila a deliko la. Tuma dow la, Mansa n'a ka jamakulu tun be jikenaba fensennen ye u jefe yorojan fe. jaa fu don. U tun be duguw, jiritubaw ni jometigiw caman ye, fo u be nisondiya, jaajaa o be ye fu ye. Ni Sahilikungo b'a fe k'i dan, a be i negennegan tan de.

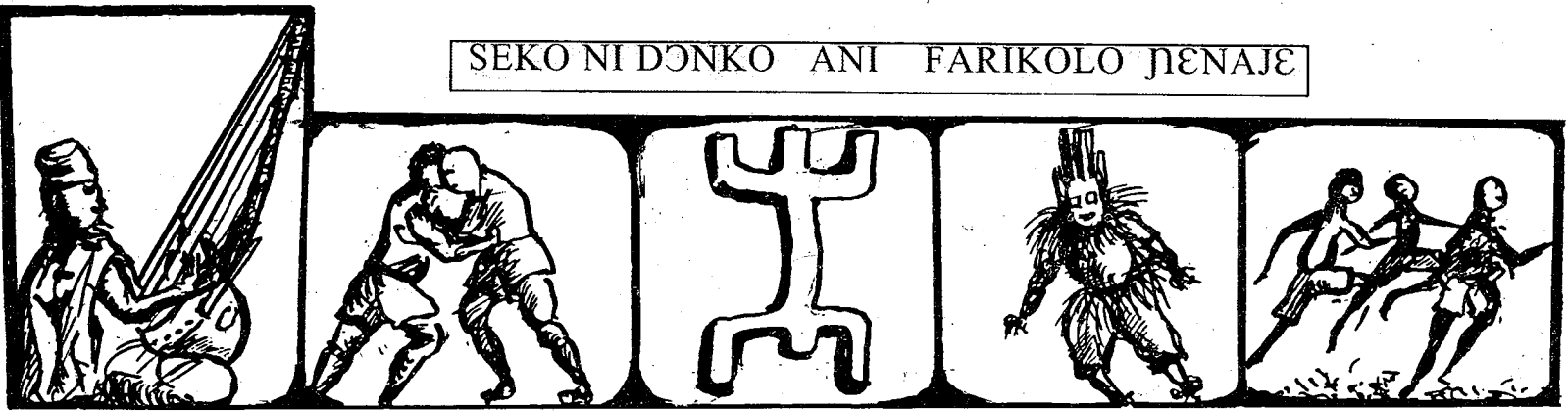
Don do la, Mandenkaw jora kolonba do da la, u segennenba. Jurufilen jigin o jigin kolon kono, jurukise iankolon be bo. Jaajaa mogo do tun dogolen be kolon in kono. O de tun be jurufilen tige. Silaman Banan Rakate jiginna k'a laje min don. A ye ce in faga k'a su labo. Mogow sorola k'u min.

Mekalo tile 10, san 1324, Kanku Musa donna Misira. Zuluyekalo tile 18 san 1324, Misira masake, El Maliki Beni Galawuni ye Mansa bisimila.

Kabini ka Misira ke Misira ye, sanu ka dewaliye (k'a songo jaasi) yen, o sipe folo kera Mandenkaw nali ye. Misirakaw hakili wulila kojugu, sanu caman yeli fe; u tun be pininkali ke, ko a fora ko sanu ye jiri do de den ye. A tun be u kono, ka o jirisipe caman pini ka na u turu.

Kanku Musa selen Mankan, a ka fanisereya barika bonyana yen ka temen Misira ta kan. Serifuw, Alimamiw, Moriw, faamaw, misikinew, bee ye do soro Mansa ka sanu saragatilenw na. Mansa ye hiji ke a kecogo la. A selila Madina, ka Arafa ke, Miina ani Mudelifa, ka tila ka Kaaba munumunu. Hiji bannen, Mansa ye dugukolo san Mankan, k'a jo Maden hijidenw ye. A ye arabujon caman san. A nana ni Serifu mogo 4 ye a fe. A nana ni arabu monsonw ye a fe, ka misiri caman jo. Mansa ye Gawo Masake denke fila ta a fe lamodenya la. Ali Kolon ani Salimani Nari.

Manden jonjon (darapo) je tun ye bileman ye, ka nere ke a cemance la. Sonjata ye jonjon in yankan farafinna kunna, Kanku Musa ye a yankan dije kunna. Manden kono, bi ma kow bila senna. (Mahamadu Konta).

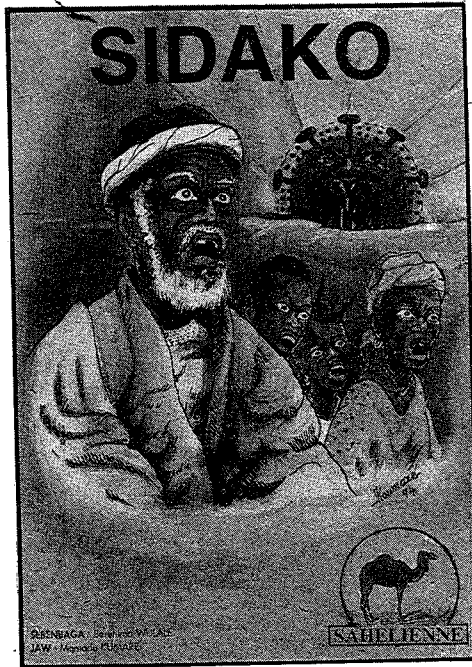

YEREDON

Kaaba

Kaaba ye gafe ye min banger a jekataama senfe kaabajamana na san 1994, Mekalo la. O temenen, ko, "Sahélienne" ye jekataama were sigi senkan setanburukalola, Kenedugu ni Ganadugu kono. O Senfe, «Sahélienne» nemogoba ye nefoli ke "Sahélienne" ka baarabolodalen kura kan n'o ye: dugu kelen, gafe kelen.

Sidako

Sidako ye Sahélienne ka gafe kura bolen ye. Gafe in labenna pinini do hukumu kono cenimusoya kadara kono. Jekataama denmisenw de ye pininkali ninnu ke. Jaabi minnu bora o pininkali kono, olu de wolola nin gafe in na. A be mogow kunnafoni walasa u k'u yere cogo don bana in na.

Anw be ni gafe ninnu seben anka kanw na k'a jira ko donniya te se ka sinsin ni walikan ye. Nansarakan donni man kan ka ke danfara ye ka se di mogow damado ma, jamanaden tow kan, ka se di mogow ma minnu te u yere jamana korolen don. u ma taama ka jamana lakodon, k'u yere don; k'a soro u kelen kelen bee faamuyalen don Faransi ni Ameriki lahalayaw la.

Nin gafe ninnun sebenni bamanankan na, a kera o kuntilenna pini ni o naniya de kan. Ka sebenni ke ka kunsin an yere ma, ka sebenni nege don an balimaw la minnu sinsinnen be yerekanw kan. U ka pinini ke, ka sebenni ke walasa jamana lahaya be se ka sidon bee fe, k'a ta kunun fo bi."

Morilaka

LABOLI KUNTIGI :
Sumayila Sanba Tarawele
***

SEBENIJEKULU NEMOGO :

Job Tera
SEBENIJEKULU :
Morilaka
Jokolo Adama Kulibali
Sidalamine Ag Doho
Mahamadu Konta
Berchima Ulale
Kajatu Tarawele
***

LABENYORO :B.P E 352 Sahélienne
Avenue O.U.A . tél : 23-14-29 Bamako
***

JADILANNAW :
Alifa Yaya Jara Mamadu Kumare.
***

Labugunyoro
NIB
Hake : 5000
JENSENCOGO : Sayidu Tarawele
ani Saheli jensenjekulu.

Sahélienne ye kunnafoni seben were bo min togo ye Mali-Kura.
A' y'a pini k'a sidon.

Mali socema ntuloma do yuurula

Sibiridon sufe, feburuyekalo tile 18, saya ye Mali minisirisoba da kari k'i pesin sorodasiw ka socema ntulomaba ma ; o y'i yuuru.

Bubakari Sada Si, min tun ye Mali sorodasiw ni sorodasi korow ka minisiri ye, a tora sirabakan kasara la Kulukoro ni Bamako ce.

Saheli ka dubabu be fure ye..
Ala k'a kaburu noro !

